

Prešeren = vzgled vere v slovenstvo

Danes, 8. februarja, se spominja slovenski narod svojega velikega pesnika, Franceta Prešerna. Obletnica njegove smrti je postala narodni praznik. Morda bi se zdelo bolje, da bi bili za to izbrali obletnico njegovega rojstva, vendar to ni bistveno; bistveno je, da smo odprtega duha za lepoto in duhovne vrednote, ki nam jih je s svojo poezijo zapustil v narodno dediščino, in da jih nikoli ne odrinemo med tisto, kar se nam ne zdi več nujno potrebno v našem narodnem in osebnem življenju.

Sto let je že minilo od izida njegovih Poezij in še precej let več, odkar je objavil svoje prve pesmi, ki so ustvarile trdne temelje njegovega pesniškega slovesa in hkrati moderne slovenske literature. Tu se ne mislimo ustavljati ob oceni njegovih pesmi, ob njihovi večni lepoti. Tega nam prostor ne dopušta in to so že storili in bodo še storili drugi, strokovnejši ocenjevalci, literarni zgodovinarji in esteti. Radi bi opozorili na nekaj drugega: na Prešernov pogum in na njegovo vero v slovenstvo.

Prešeren je bil genij in kot tak bi se bil kot pesnik z lahkoto uveljavil v tedanji avstrijsko-nemški literaturi, če bi bil hotel. Lahko bi bil verjetno suvereno zavladal v njej. In vendar se je odločil rajši za pisanje pesmi v slovenščini, v jeziku svojega majhnega naroda. Za to je bila potrebna krepka mera moralnega poguma, kajti pesnikovati v jeziku majhnega naroda, kjer so bili izobraženci še redko posejani in še redkeje tak, ki so imeli smisel za lepo knjigo in jo kupili, je pomenilo odreči se slovesu, odreči se občudovavcem in občudovavkam in odreči se tudi materialnim dobrinam in karijeri, ki bi mu jo to lahko prineslo. Prešeren se ni pomišljal. Žrtvoval je vse to tistemu, kar mu je narekovalo srce, ljubezni do svojega ljudstva in ljubezni do lepote, pristne, nepopačene lepote, ki se mu je nabirala v srcu. Morda je vedel, da bi v tujem jeziku ne mogel tako iskreno in tako lepo zapeti kakor v materinem jeziku. Morda je to samo čutil.

Vsekakor je s tem, da se je odrekal skušnjavam pisanja v tujem jeziku in sprejel nase usodo pesnika v majhnem narodu, ki se je komaj začel dramiti in od katerega nikakor ni mogel pričakovati — in gotovo tudi ni pričakoval — da bo mogel razumeti pomen njegove žrtve, daljnosežnost njegovega dejanja in globino njegove ljubezni, pokazal tak moralen pogum, da nam bo lahko večno za vzgled. Preziral je težave, ki mu jih je zaradi tega pripravljala sedanost — njegov pogled je bil uprt v prihodnost. Dal nam je vzgled poguma za slovenstvo.

Dal pa nam je tudi vzgled vere v lasten narod. Slovenstvo njegovega časa je bilo nekaj neobglednega v primeri z današnjim

(Nadaljevanje na 7. strani)

Kaj preostaja Američanom v Vietnamu

V sredo so javile tiskovne agencije iz Vietnama, da se je začel pričakovani napad severnovietnamskih čet in vietkongovcev na močno ameriško oporišče Khe Sanh južno od demilitariziranega pasu med Severnim in Južnim Vietnamom. Khe Sanh drži 5000 ameriških mornariških strelcev, obkoljeni pa so od številčno desetkrat močnejše severnovietnamske in vietkonške vojske. Severnovietnamci so uporabili pri prvem napadu v sredo celo tanke ruskega izdelka. To je prvič v zgodovini vietnamske vojne, da so Severnovietnamci uporabili tanke proti Američanom. S tem presenečenjem se jim je posrečilo, da so za nekaj ur zavzeli prednjo ameriško postojanko Lang Vei, vendar so jo mornariški strelci v protinapadu ponovno osvojili.

Američani so prepričani, da poveljuje vojski, ki oblega Khe Sanh, sam sloviti severnovietnamski general Džap, ki je l. 1954 zmagal nad Francozi v bitki za Dien Bien Phu. To bi pomenilo, da pripisuje severnovietnamsko vodstvo bitki za Khe Sanh velik pomen in da bi rado napravilo iz te trdnjave nov Dien Bien Phu, ki naj bi pomenil tokrat dokončen vojaški in predvsem moralni ter politični poraz za Američane. Toda neglede na to, kako se bo iztekla bitka za Khe Sanh (možno je namreč, tudi, da ameriška poveljstva nekoliko pretiravajo pomen te bitke, da bi se zdela v primeru, da komunisti trdnjave ne bi zavzeli, ameriška zmaga tem večja), je že zdaj možno reči, da so zadnji dogodki v

Južnem Vietnamu ponovno zelo zmanjšali Američanom upanje, da bodo lahko končali vojno v Vietnamu z vojaško zmago. Kaj jim sploh po zadnjih vojaških in moralnih udarcih še preostane v Vietnamu?

ODGOVORI NISO OPTIMISTIČNI

O tem se sprašujejo danes mnogi tako v Združenih državah samih kot po svetu, posebno v zahodnem. Odgovori na to niso optimistični, niti pri tistih, ki sicer niso slabo razpoloženi do Američanov.

Največjo napako so storili ameriški politiki in vojaški poveljniki že s tem, da so se tako zaposlili v južnovzhodni Aziji, na področju, ki je bilo in je še danes zelo malo pomembno za splošen svetovni politični, kaj šele strateški položaj. Pravilni so se izkazali opomini tistih zahodnoevropskih politikov, ki so svojčas svarili Američane pred takim angažiranjem v vzhodnoazijskih džunglah in riževih poljih, v škodo Evrope in Južne Amerike. Južnovzhodna Azija naravnost požira vojaške, gospodarske in moralne energije Združenih držav, kakor da bi jih metali v morje. In zaradi svoje tamkajšnje angažiranosti so Združene države oslabile svoje pozicije v Evropi. Ne le, da niso dosegle niti enega izmed ciljev svoje evropske politike, katere so toliko razglušale v prvem desetletju po vojni (združitve Nemčije, osvoboditev podjarmljenih narodov v Vzhodni Evropi, evropska enotnost, oslabitev sovjetske moči itd.), am-

(Nadaljevanje na 3. strani)

„KER NISMO ČRNCI ALI KRIVOVERCI“

V četrtek, 25. januarja, je bila v tržaški katedrali ekumenska slovesnost, »srečanje« krščanskih verskih skupnosti, ki žive in delujejo na Tržaškem. Te verske slovesnosti, ki naj bi se vršila v ekumenskem duhu, so se udeležili verniki in duhovniki grške in srbske pravoslavne občine, protestanti, švicarski kalvinci, valdežani, metodisti in anglikanci ter seveda katoličani.

Z več strani so nas opozorili na dejstvo, da so bili pri tej ekumenski pobožnosti prezrti slovenski katoličani, in nas spraševali, kako to, da naš list še ni zavzel stališča do tega očitnega omalovaževanja, če ne celo preziranja slovenskih vernikov s strani tistih, ki so organizirali to slovesnost. »Morda nas nočejo videti in povabiti zato, ker nismo zamorci ali krivoverci«, nam je izjavil nekdo.

Hoteli pa smo se bolje informirati o vsej zadevi in hkrati smo želeli pustiti nadškofijski oblasti, ki je odgovorna za organiza-

cijo slovesnosti, priložnost, da javno pojasni našim vernikom in duhovnikom, kako se je moglo zgoditi, da so ravno s pobožnostjo, ki so jo proglasili za ekumensko, dozdevno tako izdali ekumenskega duha.

Tako pojasnilo doslej še ni bilo objavljeno. Prepričani pa smo, da se nadškofijska oblast ne more še dalje zavijati v molk spričo te nove in očitne krivice, storjene slovenskim katoličanom na našem ozemlju. Zato bomo zaenkrat še počakali z objavo našega mnenja. Vendar pa se bomo na to zadevo vrnili kakor tudi na nekatere druge nevšečnosti in krivice, ki jih občutijo naši verniki in duhovniki, npr. kar zadeva »turisticne« table, ki opozarjajo obiskovavce od drugod samo v italijansčini na maše v naših cerkvah. Zdi se, da je končno treba odkrito spregovoriti o vse pogostejših poskusih izigravanja koncilskega duha in navodil ravno z dozdevnim sklicevanjem na koncil in ekumenizem.

RADIO TRST A

• NEDELJA, 11. februarja, ob: 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojanu; 10.15 Poslušali boste... Od nedelje do nedelje na našem valu; 11.15 Oddaja za najmlajše: »Poslednji Mohikanec«. Napisal James Fenimore Cooper, dramaturg Dušan Pertot; 12.00 Nabožna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 12.30 Glasba po željah; 13.30 Nadaljevanje glasbe po željah; 14.30 Nedeljski vestnik; 14.45 Popevke za nedeljski popoldan; 15.30 »Zena«. Komedija v treh dejanjih, napisal Achille Torelli, prevedla Nadja Konjedic. Režira Jože Peterlin; 17.30 Prijatelji zborovskega petja, pripravlja Janko Ban; 18.00 Koncert v miniaturo; 18.40 Zabavali vas bodo Beltranov orkester, pevka Gigliola Cinquetti in trio Los Hermanos Rigual; 19.15 Sedem dni v svetu; 20.30 Iz slovenske folklore: Poklici: »V Trst za dekle«, pripravila Lelja Rehar; 22.10 Sodobna glasba.

• PONEDELJEK, 12. februarja, ob: 11.40 Radio za šole (za srednje šole); 12.10 Pomenek s poslušavkami; 13.30 Priljubljene me'odije; 17.20 Ne vse, toda o vsem; 17.40 Radio za šole (za srednje šole); 18.20 Iz Schubertovega in Wolf-Ferrarijevega opusa; 20.50 Kulturni odmevi; 22.00 Pol ure popevk; 22.30 Slovenski solisti. Klarinetist Igor Kalin, pri klavirju Aci Bertonec. Darijan Božič: Sonata in cool. Ivo petrič: Sonata.

• TOREK, 13. februarja, ob: 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.00 Poklici, pripravila Lelja Rehar; 17.20 Slovensčina za Slovence; 17.40 Radijska univerza: Bruno Nice: Veliki pomorščaki. »Nov svet onstran Atlantika«, prevedel Gojmir Budal; 18.30 Javni koncerti Radia Trst. Sopranistka Ljuba Berce-Košuta, pri klavirju Gabriel Posani. Samospevi Ivana Grbca; 19.10 Plošče za vas, qu'z oddaja.

• SREDA, 14. februarja, ob: 11.40 Radio za šole (za prvo stopnjo osnovnih šol); 12.10 Brali smo za vas; 13.30 Glasba iz filmov in revij; 17.20 Odvetnik za vsakogar, pravna posvetovalnica; 17.40 Radio za šole (za prvo stopnjo osnovnih šol); 18.30 Poglavlja iz glasbene zgodovine: »Začetki opernega uredjarjanja na Slovenskem« (Adrijan Rijavec); 19.10 Zdravniška posvetovalnica, pripravlja dr. Rafko Dolhar; 20.35 Somfonični koncert.

• ČETRTEK, 15. februarja, ob: 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.00 Tri in ena — sobotni variete. Besedilo Danila Lovrečiča; 17.20 Preled zgodovine italijanskega slovstva (Marija Kacin); 18.00 Zbor »Costanza e Concordia« iz Rude; 18.30 Sodobni slovenski skladatelji. Uroš Krek: Inventiones ferales za violino in podalni orkester; Danse rhapsodique. Orkester radiotelevizije iz Ljubljane vodi Samo Hubad in Bogo Leskovic; 19.10 Pisani balončki, radijski tednih za najmlajše. Pripravlja Krasulja Simoniti; 20.35 »Plima«. Radijska drama. Napisal Gian Francesco Luzi, prevedla Nada Konjedic. Igra R.O., režira Stana Kopitar; 22.30 Skladbe davnih dob.

• PETEK, 16. februarja, ob: 11.40 Radio za šole (za drugo stopnjo osnovnih šol); 12.10 Gosnodiinja nakupile, pripravila prof. Tone Penko; 17.20 Ne vse, toda o vsem; 17.40 Radio za šole (za drugo stopnjo osnovnih šol); 18.30 Soporantistka Francine Dandov, pri klavirju Claudio Gherbitz; 19.10 Novele XX. stoletja; Luipi Pirandello: »Ciaula odkrije luno«; 20.35 Gosnodarstvo in delo; 20.50 Koncert operne glasbe; 22.30 Cecilija Sechizzi: Godalni kvartet v enem stavku. Izvaja kvartet Belli.

• SOBOTA, 17. februarja, ob: 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.00 Kulturni odmevi; 13.30 Semenji plošč; 16.00 Avtoradio — oddaja za avtomobiliste; 16.10 Pregled slovenske dramatike. Pripravila Jože Peterlin in Josip Tavčar. Dramatika Ivana Cankarja. Odlomek iz del: »Pohuišanje v dolini Sentflorjanski«, »Hlapci« in »Lepa Vida« igra R.O., režira Jože Peterlin; 17.20 Dialog — Cerkev v sodobnem svetu; 17.40 Lepo pisanje, vzori in zgledi mladega rodu; 18.00 Zbor »Slovenec« iz Boršta pod vodstvom Svetka Grgiča; 19.10 Družinski obzornik; 19.40 Motivi iz operete »Splitski akvarel«; 20.35 Teden v Italiji; 20.50 Tri in ena — sobotni variete. Besedilo Danila Lovrečiča; 21.20 Vabilo na ples; 22.40 Za prijeten konec tedna.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak • Glavni urednik: Engelbert Besednjak • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« — Trst, ulica Sv. Frančiška 20 — telefon 29-477

Nov Titov načrt za mir na Bližnjem vzhodu

Jugoslovanski predsednik Tito je imel te dni v Assuanu razgovore z egiptovskim predsednikom Nasserjem in ga skušal pridobiti za svoj novi mirovni načrt, ki naj bi napravil konec vojnemu stanju med Arabci in Izraelci. Ameriška tiskovna agencija AP meni, da gre za nekoliko popravljen prejšnji Titov načrt, ki je doživel, kot znano, neuspeh, ker Izraelci niso pristali nanj.

Novi načrt predvideva, da naj bi Izraelci umaknili svoje čete v svoje stare meje, kot so bile pred izbruhom junijske vojne lani, nakar naj bi bili ustanovljeni vzdolž mej na obeh straneh demilitarizirani pasovi.

Istočasno bi bilo treba rešiti vprašanje arabskih beguncev iz Palestine

Kot protiusluga za te koncesije naj bi bila zagotovljena Izraelu svobodna plovba po Sueškem prekopu. Kot poroča ista agencija, je Nasser tisti, ki zahteva, da je treba rešiti vprašanje palestinskih beguncev še pred odpravo vojnega stanja med Izraelom in arabskimi državami in pred dopustitvijo svobodne izraelske plovbe po prekopu. Tito namerava baje predložiti ta svoj načrt Varnostnemu svetu Združenih narodov, glede na to, da se je dozdevno že ponesrečila Jarringova misija, ki je skušal posredovati med Izraelci in Arabci v imenu ZN.

Če bo Nasser pristal na njegov načrt, bo Tito poslal tudi v Washington poslanstvo »na visoki ravni«, da bi pridobil Američane za svojo mirovno pobudo, v upanju, da bodo v tem primeru Američani pritisnili na Izraelce, da jo bodo tudi ti sprejeli.

Vendar se zdi poznavalcem razmer na Bližnjem vzhodu in posebno še miselnosti, ki navdihuje Izraelce, da je tudi ta načrt preveč optimističen. Teško si je namreč misliti, da se bodo Izraelci odrekli vsemu, kar so pridobili v lanski vojni, samo za svobodno plovbo po Sueškem prekopu, ki

ga lahko Egipčani vsak hip spet zaprejo za njihove ladje. Poleg tega tudi vprašanje palestinskih beguncev ni tako preprosto, ker jih je okrog milijon in tudi več. Izrael jih ne bo hotel sprejeti nazaj, drugačne rešitve zanje pa si ni mogoče misliti, ker bi morali Izraelci plačati milijardo dolarjev samo v primeru, da dobi vsak begunec odškodnino tisoč dolarjev, katere pa bi seveda kmalu zapravil. Z njimi pa si gotovo ne bi mogel ustvariti nove eksistence. A tudi milijarda dolarjev je za Izrael mnogo prevelika vsota.

Ni pa izključeno, da vsebuje Titov načrt tudi kake tajne klavzule, ki opravičujejo Titov optimizem, npr. da bo prišel potreben denar s kake tretje strani (ZDA?) in da mu je bilo glede tega že kaj zagotovljeno. Vendar to ni zelo verjetno.

OBISK PRI NOvem KMETIJSKEM NADZORNIKU

Včeraj je na željo strokovnih organizacij sprejel novi načelnik pokrajinskega kmetijskega nadzorništva v Trstu dr. Fioravante Bucco predsednika Kmečke zveze Josipa Škrka in Zveze malih posestnikov Dušana Kodriča ter tajnika Lucijana Volka in Marija Grbca.

V prijaznem enournem razgovoru so sindikalni predstavniki izrekli novemu načelniku dobrodošlico in voščila za uspešno delo pri nas ter mu prikazali nekatere posebne probleme kmetijstva na našem področju. Dr. Bucco je izrazil zadovoljstvo za obisk in voščila in pripravljenost na sodelovanje s predstavniki kmetov zaradi splošnih koristi tržaškega kmetijstva.

Razgovoru je prisostvoval tudi bivši načelnik dr. Perco, ki je premeščen na drugo službeno mesto in od katerega so se predstavniki strokovnih organizacij prisrčno poslovili.

Bitke in mirovne ponudbe v Vietnamu

Budistično novo leto se je končalo v Vietnamu s strašnim pokolom. Cetam odporniškega vietkonskega gibanja je uspelo istočasno napasti 35 ameriških in južnovietnamskih postojank. Okrog 4000 partizanov je udrlo celo v Saigon. V glavno mesto so se vtihotapili v skupinah po trije, okrašeni s cvetjem kot praznovanci novoletnih praznikov. Orožje so pa pripeljali v mrliških rkvah, ki so jih na dano znamenje za napad popolnoma odprli na glavnem pokopališču. Skupini devetnajstih mož se je posrečilo prodreti do ameriškega poslanštva in celo do stana vrhovnega poveljnika generala Westmorelanda. Le s skrajnim naporom so mogli Američani in Južni Vietnamci obdržati Saigon v svojih rokah.

Osvobodilne sile so vrgle v boj okrog 36 tisoč mož. Napadali so s strani, za hrbtom, iznenada tudi od spredaj, tako da ni bilo prave bojne fronte nikjer. Njihove izgube cenijo na 13 tisoč mrtvih, na desetine tisočev je ranjenih. Na ameriško-južnovietnamski strani pa naj bi bilo le nekaj nad tisoč mrtvih, kar je vsekakor prenizko cenjeno. Pač pa priznavajo ameriški dopisniki, da so uničili napadalci samo v krajih Danangu in Vinh Longu okrog 140 letal kar na letališčih.

Divji boji se ponekod še nadaljujejo. Ci-

vilno ljudstvo, ki v tej krvavi vojni brez front najbolj trpi, beži zdaj sem zdaj tja. Stotisoči so izgubili vse imetje. Konca vojne pa še ni videti. Gorje nedolžnih je privedlo tudi vseh 17 katoliških škofov Južnega Vietnama do tega, da so se zbrali in so izdali na saigonsko in hanojsko vlado poseben proglas z mirovnimi predlogi. Želijo, naj se takoj ustavi bombardiranje Severnega Vietnama, ta pa naj neha skrivaj pošiljati pomoč in čete partizanom v Južni Vietnam. Škofje omenjajo, da se vojna izrablja v osebne koristi in da vlada na obeh straneh brezprimerna korupcija in prazno govoričenje. Ubogo ljudstvo, ki ga oboji »rešujejo«, pa mora molčati in trpeti.

Stvarne pobude za mirovna prizadevanja katoliških škofov v Vietnamu nudijo tudi ponovni stiki msgr. Innocentija s pariške nunciature s predstavnikom Severnega Vietnama Mai Van Bojem v Parizu.

TEDENSKI KOLEDARČEK

- 11. februarja, nedelja: Rado, Zvezdana
- 12. februarja, ponedeljek: Damijan, Cvetka
- 13. februarja, torek: Katarina, Katja
- 14. februarja, sreda: Valentin, Tina
- 15. februarja, četrtek: Jordan, Faustin
- 16. februarja, petek: Danilo, Ljubo
- 17. februarja, sobota: Silvin, Daromir

Kaj preostaja Američanom v Vietnamu

(Nadaljevanje s 1. strani)

pak so doživele tudi nepričakovano hude politične poraze (odpad Francije, ošibitev NATO, sovjetsko ladjevje v Sredozemlju, pasivnost pred novimi oblikami prodiranja sovjetskega prestiža v Evropi, stalne demonstracije proti Johnsonovi politiki v evropskih mestih itd.). Težišče svetovne politike je Evropa in tu bi se morala Amerika meriti v konstruktivni, nekrvavi, politični in gospodarski tekmi s komunizmom, ne pa v južnovzhodnih azijskih džunglah.

MED ČEM LAHKO SE IZBIRAJO?

Tam so napravili ameriški poveljniki to napako, da so si dali vsiliti način gverilškega vojskovanja, pri katerem ameriška tehnika ne pride do prave veljave. Drugo napako, ki je bolj moralnega in političnega značaja, so napravili z bombardiranjem Severnega Vietnama, iz maščevanja. Tretjo, usodno, pa s tem, da so ustvarili v Južnem Vietnamu lutkovni režim, ki je na las podoben zloglasnim evropskim kvizlinškim režimom. Zaupali so ga korumpiranim, nesposobnim generalom in pustolovcem, ostali pa so vse do danes gluhi za proteste poštenega južnovietnamskega prebivalstva, ki zahteva demokracijo in pošteno upravo. Celotno Američani sami priznavajo, da izgine več kot polovica milijard dolarjev, ki jih potrošijo kot pomož za Južni Vietnam, po kanalih korupcije, medtem ko živi na stotisoče in milijone Južnih Vietnamcev v najhujši revščini po taboriščih. S tem pa pehajo ljudi v tabor Ho Či Minha.

Kaj torej danes preostane Američanom v Vietnamu?

Izbira zanje ni mikavna. Na vojaško zmagi skoraj ne morejo več upati, razen v primeru, da se odločijo zasesti Severni Vietnam in omogočiti na resnično svobodnih volitvah samoodločbo in državno enotnost južnovietnamskega ljudstva. Toda zasedba Severnega Vietnama bi bila tvegana stvar, ker bi lahko sprožila vojno s Kitajsko. Poleg tega pa bi zahtevala moralno odgovornost, katere Johnsonova vlada, kot ka-

že, ni sposobna. Američani pa verjetno tudi niso pripravljeni dopustiti samoodločbe vietnamskega ljudstva.

Druga možnost je v tem, da prepustijo korumpirani režim v Saigonu njegovi usodi in se umaknejo iz Vietnama. To pa bi si ves svet razlagal kot popoln ameriški poraz. Zato si Združene države tega ne morejo privoščiti.

Tretja možnost je ta, da omogočijo, da južnovietnamsko ljudstvo s svobodnimi volitvami odstrani sedanji režim v Saigonu in si izvoli demokratično vlado, ki naj potem sama odloči glede mirovnih pogajanj s Severnim Vietnamom in Vietkongom, brez ameriškega vmešavanja. Četrta možnost pa je ta, da končno priznajo Vietkong in se začno pogajati z njim.

Najbolj realistična se zdi tretja možnost. A malo verjetno je, da se bo Johnsonova vlada odločila zanj. Rajši bo najbrž vlekla trudno vietnamsko vojno naprej, morda do katastrofe neslutnih mer zase in za druge, gotovo pa za vietnamski narod.

POJAVI MENINGITISA

V marsikateri goriški in tržaški družini, kjer imajo otroke, se je vzbudila v srcih staršev skrb, ko je radio v ponedeljek zvečer naznanil, da so prijavljeni v goriški provinci trije primeri meningitisa. Zbolele so tri deklice, ena v Ločniku, ena v Fari ob Soči in ena v Fossalonu. Najmlajša je stara poldrugo leto, najstarejša pet let. Za teden dni so zaprli na odredbo pokrajinskega zdravnika dr. Montagne otroška vrtca v Fari in v Fossalonu, ki sta ju obiskovali dve od bolnih deklic. Zaprta bosta ostala teden dni, da ju razkužijo.

Po mnenju zdravstvenih oblasti v goriški pokrajini pa ni razloga za preplah med starši.

O pojavih meningitisa poročajo tudi iz Rima, Caserte, Palermo (meningitis ugotavljajo predvsem na potresnem področju), Barija in Astija. Marsikje so začeli razkuževati šole in vrtce.

Bolezen je zahtevala doslej tudi nekaj smrtnih žrtev, zlasti v primerih, ko so starši prepozno poklicali zdravnika. Bolezen napada tokrat zlasti otroke do petega leta, vendar niso izvzeti niti odrasli.

Največja iznajdba se bo kmalu preživela?

Skoro neopaženo gre vsako leto mimo nas 3. februarja obletnica smrti enega največjih iznajditeljev in dobrotnikov človeške kulture. Ta dan, točno pred 500 leti, je umrl izumitelj premakljivih tiskarskih črk in s tem tiskarstva sploh Johann Geusfleisch von Sorgenloch, splošno znan pod imenom Gutenberg.

Rodil se je leta 1400, po mnenju nekaterih zgodopiscev 6 let prej, v nemškem Mainz. Več let se je trudil, kako bi iz negativnih odtisov v lesorezih prišel do črk, ki bi se mogle zlagati v besede in zopet razložiti, da bi jih ne bilo treba vedno na novo vrezovati. Ko se mu je ta na videz preprosta iznajdba leta 1444 posrečila, je s podporo bankirja Tusta in pomočnika Schöfferja ustanovil prvo tiskarno. Črke so bile lesene, stiskalnica za odtise prav preprosta in tudi lesena, tiskarsko črnilo

iz hrastovih šišek in loja. Res prava tiskarna za prvo tiskarno! In vendar je v tej tiskarni izšla leta 1455 prva tiskana knjiga, biblija ali sveto pismo. Ta prva knjiga »42 črt« ali tudi »mazarina« imenovana po kardinalu Mazarinu, enem izmed njenih redkih lastnikov, se je ohranila v dvajsetih danes dragocenih izvodih ali inkunabulah (incuna = v zibki, ker je bilo tedaj tiskanje knjig še v zibelki ali v detinskih letih).

Gutenberg je svoje delo kljub velikim težavam nadaljeval in je res dal mislim perotnice. S ponosom je smel reči, da je po njegovi zaslugi človeški duh premagal s tiskano besedo vekove in razdalje.

Brez tiskane knjige in časopisja bi si danes sploh ne mogli misliti kulturnega razvoja. In vendar, kolikšna razlika! Po pol tisočletju iznajdbe tiska, ki naj bi bil tra-

(Nadaljevanje na 7. strani)

F. J. * 2 SMRT V POMLADI

Ko sta bila vetrna jopiča suha, sta zaprosila, da bi jima odkazali ležišče. Ponudili so jima sobico na podstrešju, kjer sta spala sinova, a sta dejala, da ni treba, da sta navajena spati na senu. Gospodar je vzel petrolejko in ju odvedel v listnjak tik hleva, da je bilo slišati dihanje in prestopanje krav in volov ter njihov težko leganje. Počakal je, da sta si uredila ležišči s konjskimi odejami, ki jih je prinesel, nato jima je voščil lahko noč, jima še priporočil, naj ne kadita v senu, in odšel. Slišala sta še korake na dvorišču, nato kako je zapahnil vežna vrata, a potem je vse utihnilo, tudi živali. Še psi se niso več oglasili. Slišati je bilo le šumenje vode in enakomeren škropot dežja po strehi. Zaspala sta kakor ubita.

Tine se je prvi zbudil. Pogledal je na zapestno uro. Bilo je še zgodaj, toda neko veselo pričakovanje novega dne mu ni dalo več strpeti v senu. Prisluhnil je, če še dežuje, toda razločil je le šum vode, ki je tekla v korito. Prekrižal se je in kratko pomolil, nato se je izkopal iz sena in se začel otepati senenih bilk.

»Janez!« je poklical prijatelja.

»Ali je že čas?« je vprašal zaspan glas iz sena.

»Dani se že.«

Janez se je počasi dvignil izpod kupa sena, sedel na konjsko odejo in se začel obuvati.

»Noč je zares prekratka,« se je pritožil in zazdehal.

Ko sta stopila iz senika, so se spet zagnali vanju psi, toda hišna vrata so bila že odprta in iz hiše je prišel gospodar ter jih pomiril.

Sonca še ni bilo videti, a bil je že svetel dan in gozdnata pobočja na zahodni strani so bila že obsijana od sonca. Nebo je bilo modro in čisto. Obetal se je lep dan. To ju je razveselilo, ker ju je mikalo, da bi se pred odhodom na vlak povzpela še na Uršljo. Obrila sta se pri curku, ki je žuborel v leseno korito, in se umila do pasu. Voda je bila ledeno mrzla in jima je pregnala zadnjo sled zaspanosti. Oprtala sta si nahrbtnika in se zahvalila gospodarju za gostoljubnost.

»Kaj, ali ne bosta počakala na žgance?«, je vprašal.

»O, to pa že.«

Sedla sta h gospodarju na klop pred hišo. Iz kuhinje je prišla dekla s prazno golido in šla molzt. Hlapec je krmil živino. Iz hleva je ušel teliček, nekajkrat poskočil po dvorišču in se vrnil v hlev. Na strehi so grulili golobi. Slišala sta korake dekleta, ki je hodilo po kuhinji in polglasno prepevalo. Gospodar si je prižgal pipo.

»Pravzaprav je lepo živeti na taki kmetiji,« je rekel Tine.

»Tudi težko je včasih,« je odvrnil gospodar.

»Težko je povsod, lepo pa ni povsod.«

(Dalje)

I Tržaškega

Prešernova proslava v Kulturnem domu

V nedeljo, 4. t., je bila v Kulturnem domu v Trstu tradicionalna Prešernova proslava, pri kateri so sodelovale Slovenska prosvetna zveza, Glasbena Matica in Slovensko gledališče v Trstu. Slavnostni govor je imel predsednik Slovenske kulturno gospodarske zveze Boris Race, ki se je v svojih izvajanjih dotaknil tudi mnogih važnih vprašanj, katera živo zanimajo vsakdanje življenje Slovencev v Italiji. Zanimiva je bila zlasti njegova analiza dolžnosti, ki jih imajo zamejski Slovenci do svoje narodnostne skupnosti, pri čemer je navedel marsikatero resnico, kateri moramo vsi pritrditi.

Kulturni spored je obsegal nastop pevskega zbora »Slavec« iz Ricmanj, ki je pod vodstvom Vlada Švare zapel, poleg uvodne »Zdravljice«, še nekaj pesmi. Glasbena Matica je sodelovala z mladim nadarjenim ba-

sistom Giannijem Sancinom, ki je ob klavirski spremljavi Gojmira Demšarja zapel nekaj arij, in z violinistom Zarkom Hrvačičem. Ta je zaigral nekaj skladb ob klavirski spremljavi Aleksandra Vodopivca.

V režiji Jožeta Babiča so člani SG recitali Prešernov Sonetni venec. Sceno je pripravil Klavdij Palčič. Prireditev se je zaključila s koncertom pevskega zbora »J. Gallus«, ki ga je tudi tokrat mojstrsko vodil Ubald Vrabec.

-0-

OBCNI ZBOR SINDIKATA SLOV. SOLE

V mali dvorani Kulturnega doma v Trstu je bil v nedeljo, 4. t. m., redni letni občni zbor Sindikata slovenske šole. Po pozdravnih govorih predstavnikov mnogih slovenskih organizacij in nekaterih političnih strank je glavno poročilo prebral dosedanj tajnik Sindikata Evgen Dobrila, ki je obširno obrazložil Sindikatovo delovanje v zadnjem poslovnem letu. Omenil je uspehe na šolskem organizacijskem področju ter hkrati poudaril probleme, ki še niso rešeni. Za ureditev teh vprašanj bo moral Sindikat v bodočnosti zastaviti vse svoje sile. Sledila so poročila ostalih referentov in odbornikov, nato pa je bil po razrešnici staremu odboru izvoljen nov odbor Sindikata slovenske šole.

Pozdrave sorodnega sindikata na Goriškem je prinesel prof. Danilo Rustja, ki je med drugim zaželel tesnejše sodelovanje med obema strokovnima organizacijama.

SMRT SLOVENSKE UČITELJICE

Prejšnji teden se je od tega sveta poslovila upokojena učiteljica Marija Domicelj, rojena Cok. Pokojnica, ki je dočakala starost 79 let, je bila doma iz Lonjerja. Njeno prvo službeno mesto je bilo na Katinari, od koder se je zaradi fašistične diktature izselila v Jugoslavijo in več let poučevala v Mariboru. V rojstni kraj se je vrnila ob nacistični zasedbi Štajerske. Po zadnji vojni je spet nastopila službo na obnovljeni slovenski šoli na Katinari, dokler ni stopila v pokoj.

Bila je požrtvovalna, šoli predana vzgojiteljica ter je tudi drugače pomagala ljudem, ki so bili pomoči potrebni. Naj v miru počiva. Sorodnikom izrekamo občuteno sožalje.

PRAZNOVANJE PREŠERNOVEGA DNEVA

Mnoge šole na Tržaškem so priredile danes, 8. t. m., proslave Prešernovega dneva. Otroci so recitali Prešernove pesmi. Te proslave postajajo tradicija in otroci se jih resnično veselijo.

Openska nižja srednja šola je priredila dopoldne Prešernovo proslavo v šoli, za zvečer pa jo je napovedala v Finžgarjevem domu.

V sredo zvečer sta priredila Društvo slovenskih izobražencev in Slovenski kulturni klub sprejem za Prešernov praznik. Sprejem je bil v lepih prostorih omenjenih društev v ulici Donizzeti. Zbralo se je lepo število gostov iz vrst tukajšnjih slovenskih izobražencev. Ob domačem kraškem vinu in pecivu, s katerim so stregle ljubke članice kluba, se je razvilo prav prijetno praznično vzdušje, poživiljeno od živahnih razgovorov o naših javnih in zlasti kulturnih zadevah. Cutiti je bilo, da je Prešernov dan naš resnični narodni praznik. Mnogi so izrazili željo, da bi se mogli naši izobraženci in tudi drugi večkrat tako sestati.

Prvič je priredil letos sprejem za Prešernov praznik tudi jugoslovanski generalni konzulat v Trstu.

-0-

V Prosvetnem domu na Opčinah bo v nedeljo, 11. februarja, ob 16. uri Prešernova proslava. Sodelovali bodo okoliški pevske zbori in openški recitatorji. Govoril bo prof. Josip Tavčar.

Prireditev organizira Prosvetno društvo »Tabora«.

ČESTITKE

Našega javnega delavca dr. Marjana Bajca in ženo je razveselilo rojstvo prvorojenke, ki je dobila lepo slovensko ime Alenka. Pristrčne čestitke staršema, deklici pa najbližja voščila na življenjsko pot!
Uredništvo N. I. in prijatelji

PREDAVANJE O NOVEJSI SLOVENSKI ZGODOVINI

V Društvu slovenskih izobražencev v ulici Donizzeti je bilo v ponedeljek zvečer prvo iz ciklusa predavanj iz novejši slovenske zgodovine, ki ga namerava prirediti to društvo. Ciklus je namenjen predvsem mlajšim izobražencem in dijakom, da jim osvetli nekatera poglavja naše novejši narodne zgodovine in da priložnost za plodno debato in kresanje misli. V tem smislu je doseglo že prvo predavanje, ki ga je imel prof. Maks Šah, popoln uspeh.

Predavatelj je prikazal slovensko zgodovino med obema svetovnjima vojnama, vendar je bilo težišče bolj na letih po prvi svetovni vojni kakor pa na tistem, kar se je dogajalo zadnja leta pred drugo vojno. Plastično je prikazal politična gibanja pri Slovencih, ki so sooblikovala slovenske politične programe med prvo vojno in po njej. Zlasti tu je navedel marsikakšno zanimivo dejstvo.

Kakšnim 35 poslušavcem je dalo predavanje priložnost za živahno razpravo, v kateri je bilo izrečenih precej zanimivih misli. Pokazalo se je, da si naši izobraženci, posebno mlajši, žele takih predavanj in izmenjave misli o dogajanju, ki je določilo usodo slovenskega naroda v zadnjem polstoletju.

Beneška Slovenija

Čedad:

VOLIVNI SEZNAMI

Čedad ali naše Staro mesto velja še vedno za središče podgorskih občin. Po številu prebivalstva je tudi ena izmed največjih občin v slovensko-beneškem območju. Ob koncu lanskega leta so našli v čedajski občini 10.761 ljudi s stalnim bivališčem.

Med njimi je, v primeri z drugimi občinami, izredno dosti volivcev. V seznamih je vpisanih 3745 moških volivcev in 4029 volivk. Za zdaj jih še nihče ne mobilizira, a ni več daleč čas, ko bodo začeli prihajati k nam različni gospodje s stoterimi obljubami za naše glasovnice.

Neme:

DENAR — POPRAVILA

Občinska uprava v Nemah si bo od letos naprej za nekaj let kar oddahnila. Prejemala bo namreč izdatno podporo od dežele na podlagi zakona, ki določa posebne olajšave in prispevke tistim občinam, ki so bile med zadnjo vojno uničene ali na kakršenkoli način hudo prizadete. Med take občine spadajo poleg Fojde in Ahten tudi Neme. Petnajst let bo občina dobivala po tri milijone in 148 tisoč lir prispevka. V petnajstih letih se bo nabralo lepih 47 milijonov. S tolikšno vsoto se pa že da kaj narediti.

Zaenkrat bodo pričeli z deli v zgornjem porečju hudourne Karnajte. Z zakoličevanjem in mrežami bodo ustavili zemeljske plazove, ki ob deževju zasipajo ceste in pota. Začeli so že v Ramandolu, kjer so

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE

S. P. A.

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

GLAVNICA LIR 600.000.000 - VPLAČANIH LIR 300.000.000

TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10

TEL. ŠT. 38-101, 38-045

BRZOJAVNI NASLOV: BANKRED

RODITELJSKI SESTANEK

V nedeljo dopoldne je bil roditeljski sestanek za starše in njih namestnike na slovenskem liceju in učiteljsku v Gorici. Kljub zelo slabemu vremenu se ga je udeležilo veliko število povablencev.

V uvodu je prikazal ravnatelj Rožič splošno učno in disciplinsko stanje dijakov na obeh zavodih, ki ni dosti različno od stanja v prvem tromesečju. Navzoče je razveselilo, da niso slišali o kakih disciplinskih prekrških dijakov. Učni uspehi so v splošnem tudi zadovoljivi.

Po splošnem delu sestanka so se starši porazgovorili vsak o svojih otrocih s poedinimi profesorji.

Ravnateljstvo Nižje srednje šole s slovenskim učnim jezikom v Gorici obvešča, da bo v nedeljo 11. t. m. ob 10.30 roditeljski sestanek v zbornici šole ul. Randaccio, 10.

Vabljeni so starši in njihovi namestniki

Sovodnje:**OBCINSKI TAJNIK**

Po večletni službi je bil premeščen na novo službeno mesto dosedanji tajnik dr. Cresta, ki je obenem opravljal tajniške posele tudi v števerjanski občini.

V tem primeru pa je šlo tudi za res dobro znanje slovenščine, kar je prefekt obljubil obema županoma kot prednostni pogoj. Tako je prišel izmed prosilcev v posestev dr. Stefan Bukovec, dosedanji profesor filozofije in zgodovine na slovenskem liceju, z diplomom iz političnih ved. Novo mesto bo nastopil prihodnji teden.

Prav bi bilo, da bi zdaj dobil tudi Doberdob slovenskega tajnika.

Kanalbka dolina

pred plazovi v stalni nevarnosti hiše v vasici Kos. Zaenkrat so v ta namen določili štiri milijone lir.

Rajbelj:**NOVI DOHODI**

Rajbelj in vsa njegova okolica sta posebno v zimskem času kot odrezana od sveta, kar je v veliko škodo posebno zimskemu športnemu turizmu.

Odkar je silna povodenj leta 1965 odnesla zidani most čez Belo pri Klužah, se je promet po Reklanski dolini zelo zmanjšal. Ne samo pomanjkanje mostu, ampak tudi hudobno slaba cesta na Nevejsko sedlo odvračata številne turiste od prirodnih krasot pod Montajem tja do Rajbeljskih jezer. Ves ta krasni gorski svet živi zapuščen in tudi naše mestece samo, ker nima od te strani dobrih dohodnih cest.

Te dni se je pa videmska pokrajinska uprava le odločila in je že oddala dela za zgradbo mosta nekemu podjetju iz Čedad. Odločila se je tudi za temeljita popravila vse ceste od Kluž do Rajblja.

NOV »TRINKOV KOLEDAR«

Te dni je izšel Trinkov koledar z bogato vsebino, ki nudi dosti zanimivega tako pri prostemu kakor tudi izobraženejšemu bralcu. Koledar je namenjen v prvi vrsti rojaku pod Matajurjem ter opisuje z različnih vidikov prejšnje in sedanje stanje Slovenske Benečije. Uredil ga je prof. Bednarik in je izšel v samozaložbi.

Dobi se v slovenskih knjigarnah po 300 lir izvod.

Iz Goriške

Ob grobu župnika Cirila Sedeja

V soboto popoldne so žalostno zvonili števerjanski zvonovi. Z našimi molitvami vred so spremljali na zadnji poti blagega dolgoletnega prejšnjega župnika gospoda Cirila Sedeja.

Umril je v četrtek v bolnišnici usmiljenih bratov pri Sv. Justu po precej dolgem, a vdanem trpljenju. Pokojni župnik, nečak velikega nadškofa Sedeja, je dočakal 80 let, polnih dela in težav.

Rojen je bil »pri Anžigovčevih« v Cerknem leta 1888. Njegov stric nadškof ga je posvetil leta 1914. za mašnika. Prvo službo je nastopil za kratko dobo kot kaplan v Tolminu, nato v Rihemberku. Takrat so že bili hudi vojni časi. Mladi Sedej si je prizadeval z vsemi osebnimi žrtvami, da bi olajšal gorje faranom v Rihemberku, prvi fari za fronto. Ko so pa morali ljudje tudi odtod v begunstvo, je škofija poslala Sedeja za kaplana v rojstno Cerkno, nato pa v Kojško. V oktobru 1920 pa je prišel v svoj drugi dom, v Števerjan, kjer je ostal kot dušni pastir do leta 1961 in nato kot vpokojenec do svoje smrti. Torej samo dve leti manj kot pol stoletja je delil veselje in gorje s svojimi tamkajšnjimi farani!

Dva roda je vzgojil v goriških Brdih sin naših gor. Prišel pa je v popolne ruševine. Vse je našel razbito: cerkev in faro; ljudje pa so se vračali iz begunstva v lesene barake. Tedaj se je pokazala žilava prizadevnost gospoda Cirila, kakor so ga splošno imenovali vsi farani in znanci.

V Števerjanu je začela delovati posojilnica in obnovitvena zadruga; duša obeh je bil kurat Sedej, ki je našel dobrega pomočnika v nadučitelju Likarju. Dokler ni bil pozidan farovž, je moral Sedej stanovati v Podsabotinu, kjer mu je tudi umrla sestra. V vsakem vremenu je moral hoditi iz doline na števerjanski hrib, ki se je že ves prenavljal. Zaplalo je v Števerjanu po zaslugi gospoda Cirila tudi živahno prosvetno življenje; iz tistih semen je danes zrastle mogočno drevo. Vedno nasmejani in zelo gostoljubni gospod števerjanski je vsem vzhodnim Bricem delil duhovni in telesni kruh, čeprav je imel slednjega tudi sam bolj tenko rezanega.

Zgrnili so se pa tudi temni oblaki nad prijazno števerjansko faro, ko so Brici v najtežjih časih nastopili pri volitvah za »Lipo« in jim je dušni pastir kazal takrat edino pravo pot. Pogumni gospod je postal

svetovavec vseh. Sodeloval je tudi pri vseh tedanjih naših prosvetnih in gospodarskih organizacijah. Nobene grožnje se ni ustrašil in je trdno sam vztrajal pri svojih ljudeh tudi, ko so drugi, svetni pastirji zbežali.

Le redki so bili trenutki, ko se je lahko oddahnil od svojega dela, posebno v družbi, ki je obsegala tri Cirile: njega, g. Cirila Vugo iz Podgore in Cirila Zamarja iz Bilj.

Števerjanci so ga pa tudi vzljubili kot pravega očeta. Zato je vsem domačinom prav iz srca govoril župan Klanjšček, ko je voščil Sedeju ob zlati maši: »Se dolgo bi Vas radi imeli med nami živega, pa tudi — mrtvega.«

Leta 1931 je bil Števerjan cerkveno povzdignjen v faro in Sedej za njenega prvega župnika, kar je bilo od vlade potrjeno šele l. 1963. Med dvema vojnama je veliko pretrpel, v drugi vojni je ostal na svojem mestu, nešteto krat v smrtni nevarnosti. Števerjanci znajo povedati, kolikerim je rešil življenje.

Trdi naporji so načeli tudi njegovo še dokaj trdno naravo. Leta 1961 je stopil že bolan v pokoj. Ostal je pa med svojimi farani. Nesrečni padeč ga je prisilil, da je iskal pomoči na kliniki usmiljenih bratov v Gorici. Vse svoje trpljenje je daroval Bogu za svoje ovčice, mi je dejal s tihim glasom, a vedrim obrazom v bolniški sobi.

Hvaležni svojemu župniku so se zgrnili vsi farani brez razlike okrog njegove krste. Saj jim je bil pravi oče. Tako mu je tudi pomenljivo napisala na edini venec — župnijska skupnost — »Svojemu očetu«. Denar za druge vence so določili za dobre namene. Skupno sta tudi duhovnemu očetu pela v slovo oba domača zbora. Zadušnici v farni cerkvi je prisostvoval tudi goriški nadškof Coccolin. Msgr. Klinec je orisal pokojnikov lik v cerkvi, župan Klanjšček pa v imenu ljudstva na grobu.

r. b.

Pevma:**PROSVETNI VEČER**

Naše kat. prosvetno društvo »J. Abram« je priredilo prejšnji terek notranji društveni prosvetni večer v svoji dvoranici. Posvečen je bil obletnici nesmrtnega peva Prešerna. Govoril je prof. Bednarik.

Predavanje so poučno in učinkovito razgibale skioptične slike in izbrane recitacije.

ZAHVALA

Vsem, ki so poznali in cenili ter izkazali zadnjo čast našemu

**č. g. Cirilu Sedeju
števerjanskemu župniku v pokoj**

izrekamo prisrčno zahvalo. Posebno zahvalo želimo izraziti g. nadškofu za udeležbo pri pogrebnih svečanostih, msgr. Rudiju Klinecu za vodstvo pogreba in poslovljni govor, g. števerjanskemu župniku za občutene besede pri odprtem grobu, združenim pevskim zborom za žalostinke.

Ne bomo nikoli dovolj hvaležni g. primariju dr. Jožetu Vrtovcu za ljubečo zdravniško oskrbo skozi dolga leta pokojnikove bolezni ter Justini Ciglič za dolgoletno požrtvovalno strežbo.

Števerjan, 9. 2. 1968

Brata: dr. Jože in Vinko Sedej; sestra Katarina Mezeg-Sedej; nečaki in števerjanski župnik.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Nova številka „Zaliva“

(KONEC)

Dobršen povojni čas lahko označimo z begom pred samim seboj, nadaljuje Kocbek. »Se danes imamo opravka s pojavom evazivnosti, bega pred celotnostjo in celostnostjo. Pod evazivnostjo je razumeti strastno privzemanje ideoloških pozicij, ki so zahtevne le navzven, navznoter pa ne, ki omogočajo vsakomur lahkotno rešljivo razlago vsega, tudi največjih nejasnosti in neznanj, predvsem pa je treba razumeti pod evazijo nedozorelo in przgodnjo, deklarativno ali utopično zasnovano in duševno nepripravljeno reduciranje mnogoterosti na enote, ki naj izražajo razvojno nujno in subjektivno enodušnost. Ti evazivni procesi preskakujejo vse tisto, kar je na poti univerzalističnemu pojmovanju družbe in civilizacije, češ da družbeno napredovanje nujno spaja narode in staplja njihove jezike. Zato se je zavoljo odpora odprla alternativa: ali naj postanemo amorfno gradivo zgodovine, ki bo iz nas in brez nas storila, kar se ji bo zdelo najbolj napredno, ali pa se v obsegu socialističnega humanizma ovemo svoje organske in usodne skupnosti in kot izvirna samobit vzamemo nase procese sodobnega počlovečenja.«

Mislimo, da ni k temu kaj pristaviti, razen da imamo občutek, da so bile te vrstice napisane tudi kot odgovor — čeprav morda nehote in nevede — na vse tiste pri nas, ki jim je slovenstvo kot realna vrednota in kot zavestna narodna osebnost hudo na poti, ko se ženejo za oportunističnimi cilji in imaginarnimi vrednotami, pa naj se imenujejo enkrat »slovanstvo«, drugič »evropejstvo«, tretjič »internacionalizem«, četrtič »dialog« in tako dalje. Vedno je slovenstvo tisto, ki naj bi bilo žrtvovano ali zastopljeno tem vrednotam, kakor da j'm samo ne more ničesar dodati, četudi lahko postanejo to za nas realne vrednote šele takrat, ko bodo začele upoštevati obstoj in samoniklost slovenskega naroda ter njegove vrednote; šele s tem bodo postale tudi same konkretne. O teh Kocbekovih besedah naj bi meditirali tudi tisti, ki so — v strahu, da ne bi zamudili vlaka »napredka« — na neprestanem lovu za modnimi gesli, pa naj so to »public relations«, »komunikacija«, »odprtosti«, »ekumeničnost«, »povezovanje na mednarodni ravni« ali karkoli.

Idejni krmar »Zaliva« je tudi v tej 8-9 številki Boris Pahor z dvema večjima prispevkoma. V prvem, ki ima naslov »O slovenskem socializmu« odgovarja na članek Dušana Hreščaka v prejšnji številki »Zaliva«, kjer je ta nastopil proti Pahorjevi zamisli o samostojni slovenski socialistični stranki na Tržaškem oziroma med slovensko manjšino v Italiji. Pahor je preveč duhovit in preveč ironično učinkovit ter hkrati premočno oborožen s tehničnimi argumenti, da bi mu prizadevalo trud pobiti šibke razloge nasprotnika, ki zagovarja politično stapljanje Slovencev z italijanskimi strankami, da bi preostala manjšini zgolj neka bleda »kulturno-prosvetna« dejavnost; pri tem pa Hreščak kot marksist seveda dobro ve, da ne more biti samostojne kulture in prosvete brez neodvisno politično-gospodarske osnove.

ODTRGANOST OD SLOVENSTVA POVZROČA DUHOVNO JALOVOST

Najboljši dokaz to je ravno izredno šibka slovenska kulturna in celo »prosvetna« dejavnost (če razumemo pod prosveto vzgojo ljudstva v vseh pomenih) med tistimi Slovenci, ki so šli v KPI, zlasti če jo primerjamo s kulturno aktivnostjo v drugih skupinah, četudi se ne more reči, da bi bili Slovenci, povezani s KPI, številčno šibkejši od katerekoli druge politične skupine slovenske manjšine na Tržaškem. Značilno v tem pogledu je npr. skoro popolno pomanjkanje literarno-publičistične dejavnosti in založniške aktivnosti pri slovenskih pripadnikih KPI. Temu seveda ni vzrok to, da bi bili ti povprečno manj nadarjeni za to kot drugi Slovenci, ampak dejstvo, da jim nič ne vzpodbuja vere v slovenstvo in da so duhovno že tako oddaljeni (ne rečemo odtrgani) od duhovnih virov slovenske kulture in zato duhovno tako izsušeni, da postajajo kot Slovenci kulturno jalovi, kvečjemu so še sposobni v slovenščini premlevati kakšne ideološke otrobe, katere jim sipljejo iz vreč KPI propagande. Hreščak je sicer časnikarsko spretnjši, vendar pa se njegove teze v bistvu siriñjajo s tezami KPI o nepotrebnosti in preživelosti sa-

mestojnega slovenskega političnega delovanja v Italiji.

»Kaj ni simptomatično, da slovenski razumniki prej ali slej pride do tega, da svojo narodno zavest tako ali drugače žrtvuje na oltarju višjih smotrov!« pripominja Pahor. »Hreščakova rdiča da socialist nima narodnosti, da ni ne Italijan ne Francoz itd., ampak predvsem socialist pa je zares zabavna. Tako navčnih stavkov ni menda že dolgo napisal noben „politik“.«

KAJ JE SOCIALIZEM?

Niti Pahor niti Hreščak pa pri tem ne povedata kaj si pravzaprav predstavljata pod pojmom socializem. Očitno je, da nimata istega v mislih. Beseda socializem je danes že tako širok in raztegljiv pojem, da lahko pomeni vsemogoče, od Stalinske strahovlade do avstrijskih, belgijskih ali švedskih socialnih demokratov. Zato postaja ta beseda posebno v naših razmerah in polemikah že zgolj nekako demagoško geslo, nekako abstraktno menilo »naprednosti«, in zdelo bi se, kot da zija okrog »socializma« kot imaginarnega zavetja vsega naprednega neviden prepad, ki ga čeli od vseh tistih, ki niso tako srečni, da bi bili našli pot v to zveličavno zavetje izvoljenih.

V drugem, še veliko pomembnejšem in zanimivejšem sestavku z naslovom »Neprazniške misli« Pahor spet obravnava temo osvobodilnega gibanja na Slovenskem in razočaranja, ker ni uresničilo idealov iz vojnega časa, ki so gnali Slovence v boj proti okupatorskemu nasilju. Težko je na kratko izraziti Pahorjeve argumente in ideje, kajti vsako podajanje v skrajšani obliki bi jih samo amputiralo. Zato je bolje navesti iz njih samo dva kratka odlomka, ki značilno osvetlujeta Pahorjevo miselnost:

VLOGA KULTURE V OSVOBODILNEM BOJU

»Zato bi bil naš osvobodilni boj brez sodelovanja predstavnikov naše omike brez veličine, vsi dobri »organizaciji« navkljub. Brez ugleda slovenskih kulturnih mož, brez duha, ki so ga ti vnesli v slovensko ozračje, brez njihove vere, ki so jo ljudje zaslutili in ob nji potrdili in utrdili svojo vero, bi bil osvobodilni boj na Slovenskem nerodovitno, tu in tam morebiti junaško, a zgolj vojaško, orožno dejanje. Vsakomur je torej razumljivo, zakaj so prav kulturni ljudje na Slovenskem danes zaskrbljeni za slovensko usodo. Toliko bolj razumljivo pa je, zakaj je zanj zaskrbljen predstavnik slovenske omike v zamejstvu. Dilema se zdaj na kratko postavlja takole: Ali bo slovenska kultura spet postala voditeljica, kakor za časa osvobodilnega boja, ali pa bo še naprej samo zastopljena del praktičistične družbe. Če se bo uresničila prva postavka (in verujem da se bo) se bomo rešili: če bo obveljala druga, bomo prepadli, in to kljub tovarnam in tehniki.«

KAJ ZAHTEVA PAHOR OD SOCIALIZMA

Drugje piše: »A socializem je vendar velika in sveta stvar! Seveda socializem brez diktature, socializem brez sibirskih taborišč in brez Golih otokov in brez političnih procesov. Socializem pa

ki zanj žrtvujem prostost duha in mišljenja in pisanja in združevanja, ni vreden tega imena: takega socializma nisem nikdar sprejel in takemu socializmu se bom odpovedoval, dokler bom pri sebi in pri polni zavesti.«

S tem je torej Pahor na nek način vendarle definiral svoj odnos do socializma in povedal — če že ne to, kaj si pod socializmom predstavlja — vsaj to, kakšen naj bi bil ta socializem v nekaterih pogledih, pri čemer pa pozablja na zelo važno plat: na gospodarsko učinkovitost socializma kot nasprotja kapitalističnega gospodarskega sistema z njegovimi krivicami. Socializem kot družbeni sistem je namreč lahko še tako plemenit, če tudi gospodarsko ni učinkovitejši in boljši kot kapitalistično gospodarstvo, ostane nekaj umetnega, v bistvu nesmiselnega in prisiljenega, kar ga obsoja na večno diktaturo, kajti samo s tem se lahko vzdrži pred tekmo učinkovitega tržnega gospodarstva in višjega standarda, kapitalističnega, ali boljše, liberalnega gospodarskega sistema.

V bistvu pomeni torej socializem Pahorju nekak sinonim za humanizem, uveljavljen v praksi, nekak idealni družbeni sistem, prav zato se kar čudi, kako da se poslužuje taborišč in Golih otokov. V Pahorju je izbruhnil oster spor med njegovo idealistično, sanjsko predstavo socializma in med socialistično resničnostjo, kakor pač danes je — daleč od sanjskih predstav, pa naj pogledamo kamorkoli, kjer socialisti uresničujejo svoje ideale, od Švedske z njenim rekordom samomorov in dolgočasje do Sovjetske zveze z njenimi taborišči in nasilnim »stapljanjem« narodov v eno samo »sovjetsko« maso. In ta notranji konflikt je najbrž ena glavnih vzmeti njegovega današnjega polemičnega razpoloženja, poleg slovenskega narodnega vprašanja seveda, ki pa je s tem v zvezi.

fj

Pisma uredništvu

V Novem listu z dne 1. februarja 1968. je lj v sestavku »Nova številka Zaliva« poročal s simpatičnimi besedami o moji reportaži »Ljudsko izročilo v Terski dolini«. Moti ga le, da **uvajam črko č med črke slovenske abecede**. Dovolite mi pojasnilo:

Nikoli nisem in ne bom skušal uvajati novih črk v slovensko abecedo: pokoren sem in bom slovenskemu pravopisu in slovnici, ki določata, kako nam je uporabljati slovenski knjižni jezik.

Tudi tedaj, ko se ukvarjam s slovenskimi dialekti, se pokoravam najvišji avtoriteti na tem področju, očetu slovenske historične gramatike Franu Ramovšu. Med 54 konzonanti, ki jih poznajo slovenski dialekti in ki jih Ramovš navaja na str. VIII. sedmega dela Historične gramatike slovenskega jezika (»Dialekti«) je tudi č, ki je potem posebej naveden med značilnostmi rezjanskega dialekta (str. 34), vseh beneško-slovenskih dialektov (str. 52) in celo kraškega dialekta (str. 61). V tem primeru gre torej za značilni slovenski č, ki ga ne kaže zamenjati s sorodnim srbohrvatskim č. Pred nevarnostjo tega izovetenja moram vašega recenzenta še posebej opozorjati, ker poznajo prav beneško-slovenski dialekti številne čakavizme, ki so torej dejansko importirani iz srbohrvatskega jezikovnega ozemlja; v omenjeni knjigi jih Fran Ramovš našteva na str. 55 in pojasnjuje zgodovinske razloge, ki so sprožili ta pojav.

Pavle Merku

Nova številka „Goriških srečanj“

Te dni je izšla nova, 9-10. številka revije »Goriška srečanja«. V njej so objavljeni tudi prispevki, za katere je naprosilo uredništvo nekatere uglede javne delavce na Tržaškem in Goroškem. Drago Legiša piše o »Tržaških Slovencih na prelomnici«, Boris Pahor »O slovenski odprtosti«, Filibert Benedetič o »Slovenskem gledališču v Trstu in kulturnem domu v njegovem prostoru«, Rado Bednarik o smrti dveh javnih delavcev na Goroškem. Alojz Rebula in Josip Tavčar pa sta prispevala odlomek iz osnutka za scenarij o dr. Klementu Jugu oziroma dramski prizor »Človek brez avtomobila«.

Pa tudi drugi prispevki so zanimivi ter se nikakor ne omejujejo samo na lokalno problematiko. Tako obravnavajo npr. prometno in gospodarsko načrtovanje v Sloveniji, pa politično in kulturno problematiko itd.

DEJAVNOST NEMŠKEGA KULTURNEGA INSTITUTA

Tudi v mesecu februarju bo v Nemškem kulturnem inštitutu v ulici Coronco 15 več zanimivih prireditvev.

V soboto, 10. febr., bodo odprli mednarodno grafično razstavo umetnikov, ki so razstavljali že v Wolfsburgu, središču nemške avtomobilske industrije. Razstava bo odprta do 27. 2. vsak dan od 17. ure, razen ob nedeljah.

V sredo, 14. febr., pa v Nemškem kulturnem inštitutu koncert pianista Detlefa Krausa. Izvajal bo Mozartove, Beethovneve, Schumanove in Brahmsove skladbe. Koncert se bo začel ob 21.00. Pianist Detlef Kraus je doma iz Hamburga in si je že pridobil sloves.

ŠPORT MED NAŠO MLADINO

BOR NA ODLIČNEM TRETJEM MESTU

Naši odbojkarji so v zadnjih dveh srečanjih proti tržaškima ekipama Libertas in CRDA dokazali predvsem nekaj: svojo izredno borbenost in značajnost. Obe tekmi sta se zaključili s tesnim izidom 3:2 v BOR-ovo korist. V zadnji tekmi proti CRDA so celo že izgubljali z 0:2. V teh dveh setih so bili naši fantje, apatični, povsem brez jasnih pojmov. Ni šlo in ni šlo. V nadaljevanju igre pa je plava šeststerka igrala kot prerojena. V tretjem setu je celo vodila s 13:0 in nasprotnikom pustila zatem le dve točki. Najbolj napet je bil zadnji, odločilni set. Pri stanju 9:9 so se po dolgem menjavanju servisa le zbrali in z izredno borbeno in požrtvovalno igro zmagali kar s 15:9

PREŠEREN — VZGLLED VERE V SLOVENSTVO

(Nadaljevanje s 1. strani)

slovenstvom. V kulturi smo imeli biblijo, kupček cerkvenih knjig in nekaj poskusov slovnice ter slovarja, poleg preprostih Vodnikovih pesmi. V političnem pogledu pa pojem slovenskega naroda sploh še ni obstajal razen v duhu nekaterih. V gospodarskem pogledu smo bili Slovenci tedaj po ogromni večini kmečki narod. Mesta so bila potujčena in v vseh uradih se je bohotal tuj jezik. Toda Prešeren ni obupal, ni se pomišljal in ni tuhtal, če se bomo ohranili ali ne. Veroval je — preprosto in trdno veroval — da se bomo, in to svojo vero v slovenstvo je pokazal s svojimi slovenskimi poezijami. Gotovo je vedel, da je predvsem važno pokazati vero in zaupanje v svoj narod in to potrditi z dejanjem. Prešeren je to potrdil z dejanjem.

Zato nam bo večer vzgled ljubezni do svojega naroda, ob spoštovanju drugih narodov. In zato ga ljubimo

S TRŽAŠKEGA

SOLSKA PREŠERNOVA PROSLAVA V DOLINI

Državna srednja šola »Simon Gregorčič« v Dolini priredi v soboto 10. februarja 1968 ob 20. uri v kinodvorani v Dolini Prešernovo proslavo z slednjim sporedom:

1. Govor
  2. Dva prizora iz Prešernovega življenja
  3. Deklamacije
  4. Petje mladinskega pevskega zbora.
- Vljudno vabljeni.

S to zmago so sedaj naši fantje na odličnem tretjem mestu v lestvici. V zadnji tekmi proti CRDA so naši odbojkarji spet igrali pred svojimi številnimi navijači, ki so gotovo veliko pripomogli k zmagi. Morda je k tej prebuditvi našega občinstva odločilno prispeval prav zelo uspeli občni zbor S. Z. BOR. Vsi se sedaj, upam, zavedajo, da je BOR, kljub polemikam, res elitno društvo in da morajo za masovno zaledje, iz katerega naj BOR črpa najboljše talente, skrbeti predvsem okoliška društva. Vsi tržaški Slovenci, ki jim je mladina in njeno športno udejstvovanje pri srcu, morajo torej čutiti dolžnost, da na vse možne načine, od ekonomskega do moralnega s prisotnostjo in navijanjem na tekmah, pomagajo našemu športnemu združenju. Eden izmed najresnejših argumentov, o katerih smo govorili na občnem zboru BOR-a, je bilo prav vprašanje tlovalnice, ki je res krvavo potrebna. Nekdo je tudi pripomnil, da je vse odvisno od dobre volje naših ljudi. Omenil je Marijin dom v Rojanu, kjer so naši rojaki pripevali težke milijone za zgradbo lepega doma in igrišča za mladino, kakor tudi krasno športno igrišče v Nabrežini, kjer je nabrežinska mladina praktično sama prispevala levji delež. Na delo, torej. Uspehi ne bodo izostali. Edi Košuta

10. ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE V GRENOBLU

Italijan Franco Nones, 27-leten finančni podoficer, je 7. t. m. v Autransu v Franciji doprinesel Italiji najbolj presenetljivo zmago vseh časov. V napornem teku na 30 km je osvojil v zelo ostri konkurenci zlato kolajno. S tem se je prvič zgo-

Nepošteni sodni kanclisti v Rimu

Na sodnijah imajo veliko besedo tudi pisarniški uradniki ali kancelisti, ki izdajajo proti gotovim pristojbinam uradna sodna potrdila. Na takem mestu si človek predstavlja popolnoma zanesljive in poštene može.

Pa ni vedno tako, kot kaže primer na rimski sodniji, kjer so se uslužbenci »pravice« na nepošten način okoristili za eno milijardo lir.

Dva krivca, nekega Rendino in Raponija so že zaprli. Od strank sta zahtevala tudi desetkratne pristojbine, ki sta jih seveda vtaknila v svoj žep. Še več je pa donášala njima in tovarišem, ki še čakajo na zaporno povelje, druga sleparija; čisto preprosta, a milijonska. Pri sodnijskih zapuščinskih dražbah so prevejanji določali ze-

dilo, da je Srednjeevropejec premagal tekmece s severa z bivšim prvakom Fincem Moeutyaranto na čelu, ki je ob zaključku teka srečnemu Nonesu toplo čestital.

Tudi slovenski hokejisti so že v prvi tekmi na olimpiadi dosegli tudi prvo zmago. Premagali so hitre Japonce s 5:1. Škoda pa je, da se v zvezi z olimpiado nikjer ne zapiše ali zgovori ime Sloveni in Slovenija.

—0—

NAJVEČJA IZNAJDBA SE BO KMALU PREŽIVELA?

(Nadaljevanje s 3. strani)

jen, smo že mi priča, da gre morda ta iznajdba že k zatonu. Tiskana beseda se vedno bolj umika drugim, novim komunikacijskim ali obvestilnim iznajdbam. Mnoge knjižnice in arhivi se že poslužujejo mikrofilmov namesto debelih knjig, ki zavzemajo dosti prostora. V šolah se širijo namesto učbenikov radiovizivna sredstva (radio, televizija, projektorji, registratorji).

Tiskan papir izpodrivajo elektronske iznajdbe, ki lahko podajo v istem času podobo, pisavo in glas. Napovedujejo, da bo mogoče že v dvajsetih letih oddajati svoje besede na tekoči elektronski trak, ki bo nadomestil bravcu in poslušavcu knjigo in časnik. Trak ene knjige bo stal okrog tisoč lir, skoro petkrat manj kot knjiga z enakim številom besed.

lo nizke prodajne cene. Njuni prijatelji so kupovali te nepremičnine, ki so jih potem prodajali po pravih cenah. Milijonske dobičke so si pa tički potem »bratovsko« delili.

Iz Gorice

PREDAVATELJSKI CIKLUS

Slovensko katoliško akademsko društvo v Gorici nadaljuje z nizom predavanj iz sodobne zgodovine primorskih Slovencev. Za četrtek dne 8. februarja vabi k predavanju dr. Kacina o »Kulturnem in gospodarskem življenju primorskih Slovencev med obema vojnama«.

Dne 22. februarja pa je na sporedu predavanje prof. Bednarika: »Politično zadržanje goriških in tržaških Slovencev pod fašistično diktaturo«.

Ti kulturni večeri so v prostorih Katoliškega doma v Gorici ob 20.30. Nadaljnji spored bo naznanjen.

Urejeno je bilo tako, da voda ni mogla pronikniti do pese.

Pridelek pese je bil sicer obilen, a še ne zadosten za napolnitev jarka v vsej dolžini. Ta jarek s peso je bil v širnem okolišju dobro znan zajcem, ki so skoraj sleherno noč priskakljali pogledat, če se je izgubil kakšen kos pese, pa čeprav še tako droben. Ta jarek pa je bil tudi daleč okoli najzdatnejše lovišče zajcev. Če se nam je porodila želja po zajčevini, sta se dva od nas z lovskimi puškami in odeta v ovčje kožuhe postavila na prežo pri izhodišču iz jarka in držala puški pripravljeni za strel. Če 3 dni ni bilo nikogar na preži, je med 10. in 11. uro ponoči gotovo priskakljal zajec in se sam skoraj postavil pred cev, tako da še meriti skoraj ni bilo potrebno, marveč samo sprožiti.

Pri Rusih in tudi Romunih ter sploh pri pravoslavnih ni meso divjih zajcev in domačih kuncev posebno priljubljeno, ker je zelo razširjena prazna vera, da se zajci pariyo z mačkami. Dobijo pa se nekateri — in celo mnogi —, ki imajo meso divjih zajcev tako radi kot mi. Med te je spadal tudi naš preddelavec Griša. (Dalje)

Spomini iz prve svetovne vojne

85 ..... V RUSKEM UJETNIŠTVU ..... Inž. J. R. ....

Prvo je »popa v kaladjéc«, kar se pravi popa v vodnjak, da ne bo pridigal, potem pa uboge ženske, vse nad 10 let stare. Marsikatera izgubi življenje. Potem pa ubogi prašiči in kuretina. Celó noč pečejo in če ni drugih drv, pokurijo tudi streho sosedne lesene bajte. Pa če bi vsaj vodke nje bilo? A ti vrage vozijo s seboj celo žganjkuhu in velike šode za pripravo slada in povzročitev alkoholnega kipenja. Bog nas varuj!

»Ali ste že videl ali slišal, da so kdaj spustili te oddelke nad kakšne kraje?«

»Videl nisem, pač pa slišal. Tam na severu Besarabije da so poslali v neko vas dezertarjev in špijonov tak oddelek, ki je tako divjal, da so morali poklicati kozake, da jih je pomiril. Žal so jih morali kozaki večino postreljati, ker se niso hoteli odpovedati svoji svobodi.«

Ker je bil moj čas omejen, sem moral Saročki odpeljati Ninočko in tako smo

se vrnili zopet v salon. Nič kaj radi nista šli narazen in Saročki sem moral obljubiti, da še pripeljem Ninočko. Te obljube do danes nisem izpolnil. Nise nisem hotel vznemirjati in je nisem nič vprašal o »diki« diviziji, pač pa sem vprašal o tem ravnateljca, ki mi je vse potrdil.

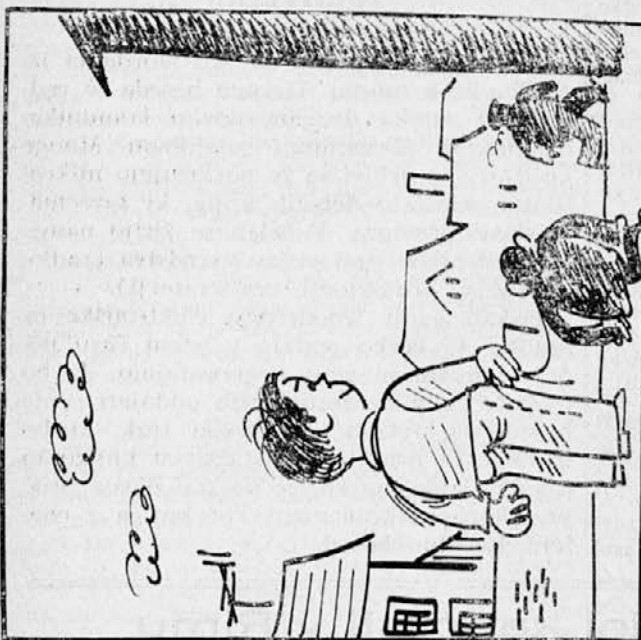
Zajci — pogreb

Dnevi so se krajšali, mráz je rasteł, pridelki pa so bili vsi spravljani, razen krmске pese. Za to je bilo potrebno poskrbeti na poseben način, saj je služila nam za »baršč«, prašičem in kravam pa kot edina osvežilna krma.

Spravljanje pese je vodil Griša. Bilo je enostavno. Na »barabanu« je bil že iz prejšnjih let meter širok in enako globok dolg jarek. Tega so skrbno očistili in vlagali vanj kolikor mogoče suho, obrisano peso. Ko je bil napolnjen en del jarka, so pokrili peso s suho žitno slamo, vrhu katere so steptali več kot ped debelo plast zemlje.

BIMBO BIMBO BIMBO BIMBO

Fiše MILE MIRNIK
Riše MARJAN BREGAR

»Popolnoma zdrava,« je rekel Janez, »pa kako živahna je! Ampak, pravzaprav sem hotel vprašati...«
»No, potem je vse v redu. Zdravo.« In železničar je odkorakal.

Janez, ki je hotel vprašati, ali lahko odda Bimba na milico in ali bo potem tudi dobil tistih petdeset jurjev nagrade, je ostal sam. »Nič,« je rekel, »ga bom pa sam odpeljal v Ljubljano v živalski vrt!«

davno pred drugo svetovno vojno in mogoče že pred prvo svetovno vojno — ni se natančno spominjala. Vozila se je pa še zmerom z njim. Razen kadar je bil Janez Klobučar pri njej na počitnicah: takrat se je namreč vozil on.

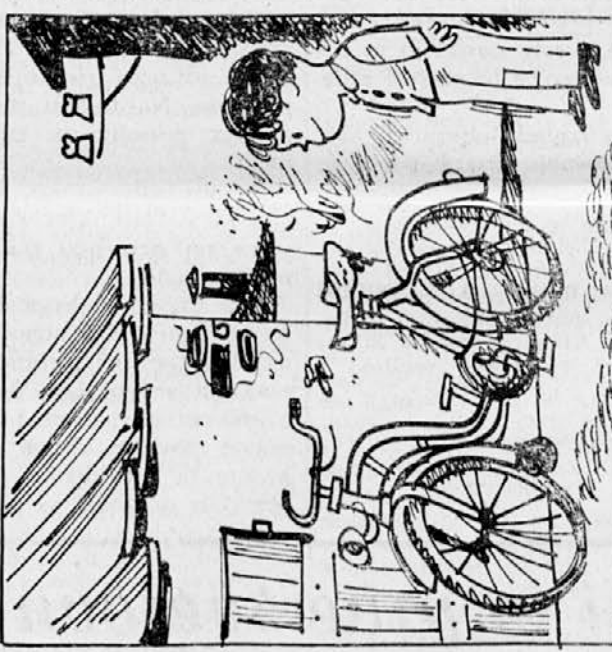
Ko je prišel Janez domov, je stara mama pravkar privihrala s trga s polno mrežo solate in korenja na bicklu. »Lepa reč,« je rekla in zavrla, da so zacvillile zavore. »Lepa reč, zdaj pa še opica!«

Železničar se je zamislil. »Hm,« je rekel, »ne spominjam se, da bi kdaj videl kak predpis o prevažanju opic. To veš, da mora biti prašič cepljen, če ga pelješ iz ene občine v drugo?«

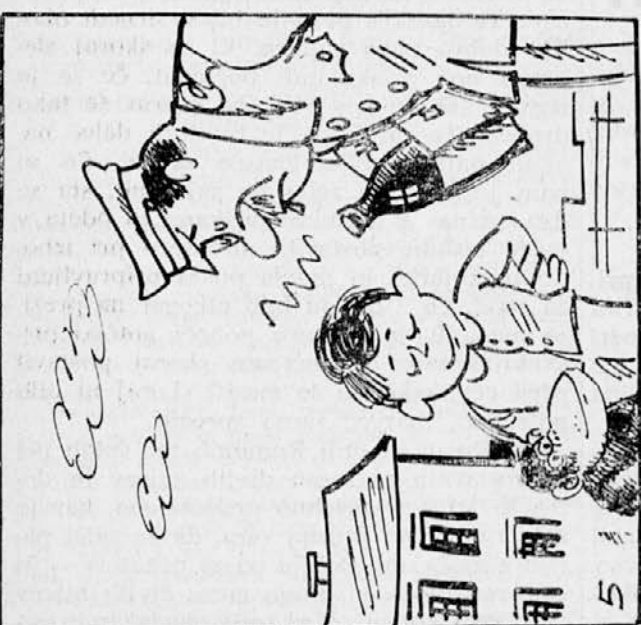
»Ne,« je rekel Janez, »zakaj pa?«

»Da ne bi raznesel kakke nalezljive živalske bolezni. Ampak za opice pa res ne vem, da bi imeli kak predpis. Je zdrava?« je vprašal železničar.

je bila drugačna: na mizo je dala mackarone in solato in rekla: »No, danes imamo pa dobro kosilo! Janez čeprav ni bil kdove kak ljubitelj makaronov, jih je pojedel do zadnjega — in Janezova stara mama je tudi vedela, da imajo fantje večjih po naključju kak žebelj v žepu ali zaplato na zadnjici in zaradi tega ni stokala, kakor da se bliža svetovni potop.

Razen tega je imela stara mama bickel. Ta bickel je stara mama kupila, ko je bila še mlada,

5. Pomanjkjivi predpisi o prevažanju opic
Janez je bil zares v zadregi, ker je moral priznati, da ni bral knjige o lepem vedenju.

»Ze dobro, ze dobro,« je ponovil železničar, »zdaj pa povej, kaj bi radi.«

»Ujel sem to opico — to je Bimbo, ušel je iz živalskega vrta v Ljubljano... Treba bi ga bilo spraviti v Ljubljano... Pa ne vem...«

6. Stara mama in njen bickel

Janezova stara mama ni bila tiste sorte starih mam, ki človeku ne dajo niti minute, da bi si oddahnil. »Janez, boš malo-kompotka? — Janezek, ne razsajaj, stara mamno boli glavica! — Janezek, spet si sedel na tleh, kakšne so pa hlače! — Janezek, kaj moraš imeti toliko žebeljev v žepih?« vpiljejo, komaj povedo o žebeljih, že spet začnejo o kompotku in tako gre »janezek« sem in »janezek« tja ves ljubi dan. O ne, Janezova stara mama